

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
 Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Velja mesečno prejemnik
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po ceniku / Oglaš
 sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekoval račun št. 11.409

Krivda Anglije za sedanjí položaj

POSLEDICE SPORAZUMEVANJA ZA VSAKO CENO.

V ponedeljek zvečer je govoril bivši veliki angleški državnik Lloyd George pred desettisočgervo množico v Sheffieldu o nevarnosti nove vojne in dejal med drugim tudi to-le: »Ne smemo Nemčije prenašlo obsoditi. Mirovna pogodba ji je vsilila radikalno razorožitev. Skrčili smo njeno vojsko na 100.000 mož. Ortopali smo jo vojaške oborožitve in ji obljubili, da bomo isto storili tudi mi. Nobena država, ki je mirovno pogodbo podpisala, se pa te obljube ni držala. Nemčija je ostala vseeno potrpežljiva. Izpolnila je vse svoje obveznosti vsedolej, dokler niso tisti, ki so mirovno pogodbo izsilili, prelomili njena določila. Sedaj stoji pred nami Nemčija obnovljenega starega vojaškega duha in nihče drugi ni tega kriv, kakor tisti, ki določili mirovne pogodbe niso izpolnili.«

Lloyd George je bil v svojih moških letih velik državnik, velik politik in tudi Jugoslovani smo mu dolžni velik o hvale, toda njegove omenjene besede so tako temeljito zgrešene, da skoraj ne moremo verjeti, da jih je res izgovoril, dasi vemo, da je že zelo star in da njegov duh ni več tako prožen, kakor je bil takrat, ko je še vodil usodo Anglije. Vendar mu sprito navedenega moremo mirno odpustiti. Stari gospod se je zmotil, pogledal je na problem le eno stran, videl je le eno dejstvo, prezrl pa vsa ostala, dosti večja in pomembnejša. Nikakor pa ne moremo odpustiti sedanjim aktivnim angleškim državnikom, v prvi vrsti ministrskemu predsedniku Macdonaldu, da mislijo skopraj prav tako kakor stari upokojeni Lloyd George. Vsa njihova politika, zlasti larskega in letošnjega leta dokazuje, da so v sedanjí zmedeni dobi izgubili kompas in se ne morejo vzdržati v dejstvo, da italijanski, nemški in madžarski fašizem ni zapadna demokracija in da z njo ni mogoče sklepati iskrenih sporazumov.

Dodela razumemo, kaj vodi vso angleško zunanjo politiko. To je strah pred novo vojno, ki Angliji ne bi mogla dati absolutno nobenih koristi, povzročila pa bi ji škodo. Zato polzkuša Macdonald vse, samo da bi zagotovil mir, zato naganja v Ženevi zbrane delegate razorožitvene konference k

sklenitvi razorožitvenega pakta za vsako ceno! Vemo in vidimo pa tudi, da je ta angleška politika bolj nevarna za mir, kakor kričanje fašistov. Nevarna zato, ker je iskrena napram onim, ki so zahrbtni in hinavski! Poštenjak Macdonald pač računa, da bi kak papirnat pakt mogel res doseči znižanje oboroževanja in zagotoviti večni mir. Njegova poštenost gre tako daleč, da zavrača celo francosko zahtevo po garancijah, zlasti pa mu gre pri tem tudi za to, da bi Anglijo obvaroval pred vsakimi obveznostmi. Med tem pa vemo vsi v srednji Evropi, da se oboroževanje, ki je bilo prepovedano premaganim državam, ni dalo preprečiti niti s kontrolo in sankcijami, ki so bile na razpolago. Madžarska, Nemčija, Bolgarija in celo Avstrija so se oborožile kljub vsem prepovedim! Kaj bi tedaj spremeni, kaj dosegel razorožitveni pakt, sklenjen na konferenci v Ženevi? Kakšno garancijo bi imele n. pr. Francija, Jugoslavija, Češkoslovaška, Poljska itd., ko bi se držale pakta in bi se razorožile, da bodo to storile tudi n. pr. Italija, Nemčija itd.? Kdo bi preprečil novo oborožitev Nemčije, tiste Nemčije, katere aktivni minister proglasa pogodbe za čunje papirja?

Zgrešene so zato besede starega Lloyda Georgea, zgrešena je politika Macdonalda, ker daje potuho Hitlerju, Mussoliniju in Gombösu. Prav ta politika vikanja glavev pesek, politika »razoroževanja« in »sporazumevanja« a tout prix je spravila v Nemčiji na vladu Adolfa Hitlerja, prav ta politika je omogočila tajno oboroževanje Madžarske, prav ta politika je pripravila v Avstriji diktaturo dr. Dollfusa in »Heimwehra« in prav ta politika je povzročila, da mir v Evropi še nikoli ni bil tako zelo problematičen, kakor je sedaj. Če Anglija ne bi bila silila Francijo vsa ta zadnja leta k popuščanju napram Nemčiji in če ne bi bila našla v Parizu velikega idealista, a utopista Aristida Brianda, ki je sanjal o Panevropi prav v času ko so se pripravljali vsi revizionisti na ofenzivo proti bratstvu narodov in miru, bi bilo v Evropi danes najbrže drugače in mir bi bil zares ohranjen in zagotovljen!

Zadnja seja avstrijskega parlamenta

POLICIJA ZASEDLA POSLOPJE PARLAMENTA. — VLADA SEJE NE PRIZNAVA. MOŽNOST GENERALNE STAVKE.

DUNAJ, 16. marca. Ker je vlada sklenila, da bo s silo preprečila sejo parlamenta, je policija včeraj popoldne ob pol 15. uri zasedla poslopje parlamenta. V dvorani je bilo v tem času zbranih kakih 60 narodnih poslancev, med njimi tudi bivši tretji predsednik parlamenta dr. Straffner, ki pa ni sedel na predsedniškem mestu, temveč je zavzel prostor na poročevalskem stolu, s katerega je izjavil, da zaključuje sejo. Obenem je poudaril, da bo vložil proti policiji in proti vsem onim, ki so mu preprečili redno sejo parlamenta, pri sodišču kazensko prijavo. Narodni poslanci so se nato razšli. Policija je ostala v poslopiju. Pri ne pušča nikogar več v poslopje. Pri včerajšnji seji ni bil navzoč noben poslanec vladne večine.

Vlada ima parlamentno sejo. V vladnih krogih izjavljajo, da včerajšnje operacije seje nikakor ne morejo priznati. Zaradi tega so si sklenili popolno-

ma v redu demisioniral. Dalje se trdi, da ni bilo prisotnih niti 60 poslancev in niti za sklepčnost seje predpisana ena tretjina od 150 poslancev. Predpisanega števila poslancev ni mogla zagotoviti niti ena navzoča uradna oseba, na drugi strani pa dr. Straffner sploh ni bil merodajen za sklicanje seje, ki jo je pa vrhu vsega otvoril še pol ure pred napovedanim časom. Ker je obstojala nevarnost generalne stavke s strani narodnih socialistov in socialnih demokratov v primeru, da bi vlada onemogočila sejo, se sedaj z napetim zanimanjem pričakuje, kakšno stališče bodo v bodoče zavzeli socialni demokrati in narodni socialisti. Mogoče je, da bo danes proglašena v vsej Avstriji generalna stavka. Vojništvo in policija sta strogo pripravljena. Po dunajskih cestah in ulicah korakajo ne prestano goste patrulle, zasedena so pa po vojaštvu in policiji tudi vsa javna poslopja.

Štiri leta Hitlerjeve diktature

NAČRT POOBLASTILNEGA ZAKONA. PARLAMENT LE POMOŽNO SREDSTVO. NOVA DEMARŠA FRANCIJE V BERLINU RADI NAPADALNIH ODDELKOV. MORILCI IZ BEUTHENA IZPUŠČENI IZ JEČE.

BERLIN, 16. marca. Državna vlada bo predložila novemu državnemu zboru predlog velikega pooblastilnega zakona, ki bo vseboval celo vrsto izpreminjalnih določb nemške ustave. V smislu določb tega novega zakona naj bi se državni zbor sestajal k zasedanjem le od časa do časa, ko bi bilo potrebno, da bi sprejemal razne vladne ukrepe, odloke in objave kabineta. Predlog pooblastilnega zakona, za katerega bodo glasovali tudi centromovci, bo veljal do leta 1937. in ima izključno le ta namen, da omogoči Hitlerjevi vladi nemoteno delo najmanj štiri leta.

PARIZ, 16. marca. Kakor se govori v diplomatskih krogih, je dobil berlinski francoski poslanik Francois Poncet nalog, da vložil pri nemški vladi novo noto glede nastopa nemških oboroženih oddelkov v pasu, ki mora biti po mirovni pogodbi absolutno prost vsake vojaške sile. V

stvari gre za pomožno policijo, prav za prav za ustvaritev hitlerjevskih napadalnih oddelkov in napadalnih čet v policijske vrste, kar na nikakor ni v skladu z določbami versajske mirovne pogodbe. Mirovna pogodba namreč popolnoma natančno določa število policijskega moštva, ki ga sme imeti nemška državna policija. Po vesteh iz diplomatskih krogov je poslanik Poncet sporočil nemški državni vladi, da bosta Francija in Anglija v tej zadevi zahtevali intervencijo Društva narodov.

BERLIN, 16. marca. V znanem procesu Potempa so bili svoj čas obsojeni štirje narodni socialisti zaradi umora nekoga Poljaka v Beuthenu pred tamkajšnjim sodiščem na smrt, pozneje pa so bili od predsednika republike pomiloščeni na doživetje. Na predlog državne vlade pa so bili vsi štirje obsojenci včeraj popolnoma pomiloščeni in izpuščeni na svobodo.

Sestanek Macdonalda in Mussolinija

SESTANETA SE BAJE V SOBOTO V RIMU. ANGLEŠKI TISK POZDRAVLJA SESTANEK IN TRDI, DA BO ZELO POMEMBEN.

LONDON, 16. marca. V političnih krogih se zatrjuje, da bosta Macdonald in njegov zunanji minister sir John Simon odpotovala v Rim, kjer se bosta v soboto sestala z Mussolinijem.

LONDON, 16. marca. »Times« posvečajo sobotnemu sestanku Macdonalda z Mussolinijem svoj včerajšnji uvodnik, v katerem naglašajo: »Čim prej bo prišlo do tega sestanka, tem boljše bo. Mussolini ima posebne sposobnosti za vlogo svetovaleca, ker je mnogo bolj jasno kakor sploh katerikoli evropski državnik govoril o potrebi postopne revizije ev-

ropskih mirovni pogodbe in ima velik smisel tudi za razpoloženje Nemcev in njihove občutke napram versajski mirovni pogodbi.« Ob zaključku članka pozivajo »Times« tudi druge evropske vlade, da končno že sklenejo, katere nemške zahteve smatrajo za upravičene in katerih ne, ker bo le tako mogoče čim prej vse ono, kar je upravičeno, sprejeti oziroma vse nesprejemljivo odkloniti. Tudi »Morningpost« pozdravlja sestanek med Mussolinijem in Macdonaldom ter pričakuje od njega znatne rezultate.

Angleški poslanik o Jugoslaviji

BEOGRAD, 16. marca. Včerajšnja »Pravda« objavlja izjavo angleškega poslanika na našem dvoru g. Nevilleja Hendersona, ki pravi: »Imam zelo rad Jugoslavijo in trdno verujem v njeno bodočnost. Z njo bo morala Evropa nekoč še računati in zato dostikrat zelo težko čutim težave in nadloge, ki vas tišče in ki bi se jim lahko izognili. Tri leta sem že v Jugoslaviji, toda dobro veste, da je življenje diplomata neštalo in da prav lahko po svojem odhodu iz države kaj kmalu pozabi na njo. Pri meni pa tega ne bo. Vam je potrebna notranja sloga, ker ste preveč individualisti. Sosed, mislim namreč one, ki vas ne marajo, si pač usojajo kovati proti vam črne naklepe, to pa le toliko in tako dolgo, dokler bodo vedeli, da ste razdvojeni. Ves svet stoka pod pezo krize. Ni dežele, ki je kriza ne bi več ali manj prizadela. Vendar pa mislim, da se vse težave igrade prebrodijo z notranjo kohezijo.

Konec denarne krize v USA

NEW YORK, 16. marca. Po enajstdnevem premoru je odprla borza na Wallstreetu danes zjutraj zopet svoja vrata. Takoj po otvoritvi so se napravile ogromne kupčije in sklenili veliki trgovski zaključki. Tečaj vrednostnih papirjev so močno zrasli, pri nekaterih celo za 10 do 15 enot. Na borzi je bilo prodanih takoj vrednostnih papirjev v nominalni vrednosti čez 3 milijonov dolar-

jev. Tudi banke so pokazale normalno delovanje i poslovanje, tako da je tudi na zunaj vidno, da je finančna kriza v Ameriki premagana.

NOVI BOJI MED KITAJCI IN JAPONCI

LONDON, 15. marca. Semkaj so prišle iz kitajskih virov vesti, da je kitajska vojska blizu Sifengkuja težko porazila dve japonski diviziji in zaplenila ogromno količino streljiva, dve brigadi poljskega topništva, en tank in veliko množino pušk.

TOKIO, 16. marca. Dopisnik Reuterjevega dopisnega urada poroča, da se je med kitajskimi in japonskimi četami včeraj zjutraj pričela pri Sifengkuju krvava bitka. Izgube so na obeh straneh zelo občutne. Bitka se je pričela s hudim napadom več tisoč kitajskih regularnih vojakov na japonske postojanke. Kitajci dobivajo neprestano vojaška ojačenja. Pa tudi Japonci pomnožujejo svoje čete, ki jih dovažajo iz Pingčuanu.

GANDIJA BODO IZPUSTILI

BOMBAY, 16. marca. Indijska vlada proučuje vprašanje oprostitev Gandhija in osmih članov izvršilnega odbora panindijskega kongresa, ker bi se rada z njimi razgovorila o prenehanju državljanske neposlušnosti. V primeru, da izvršilni odbor kongresa ne bo prenehal z izvajanjem pasivne rezistence, namerava vlada ponovno aretirati Gandhija in nekatere druge omenjenega odbora.

Dnevne vesti

Mariboru se nudi dravi-izredna prilika, da spozna v Narodnem gledališču resnično pesno umetnost para Pie in Pina Mlakarja. Naša dolžnost je, da napolnimo gledališče!

Pred uvedbo obvezne gasilske službe. Za povzdigo in modernizacijo gasilske službe v naši državi bo po predlogih, ki prihajajo od mednarodnih in strokovnih strani, v kratkem sestavljen osnutek zakona o uvedbi obvezne gasilske službe, ki bo imela širši delokrog ko sedanje gasilske organizacije. Njena dolžnost bo tudi pomoč v primerih poplav, potresov ter sodelovanja v obrambi proti eventualnim napadom iz zraka. Organizacija bo izvedena po enotnem načrtu in bo razdeljena na ta način, da bodo imela mesta gasilske čete, v vsakem okraju bo gasilska župa, na sedežu banovine bo gasilska zveza, v Beogradu bo pa centralna gasilska zveza. Vsako mesto z nad 20.000 prebivalci bo moralo imeti na vsakih 4000 prebivalcev po enega javnega gasilca in vsak državljan v starosti od 20 do 30 let bo moral aktivno sodelovati kot redni član gasilske čete v svojem okraju. Od te dolžnosti pa se bodo posamezniki odkupili z letnimi prispevki od 10 do 200 Din, ki se bodo odmerjali po davčni moči. V krajih, ki imajo nad 20.000 prebivalcev, pa bodo vzdrževale odrejeno število gasilcev ob čine same, prispevali pa bosta tudi banovina in država. Člani gasilskih organizacij bodo deležni vseh ugodnosti, ki so priznane članom Sokola.

Žetev smrti. V zadnjem času so umrli v Mariboru: Ivan Kuscher, vpokojeni strojevodja, star 69 let; Marija Vauhnikova, kuharica, 45 let; Bogomir Petek, sin delavca, 2 leti; Jera Špragerjeva, zasebnica, 65 let; Andrej Brezovnik, železničar, 63 let; Stefan Heller, posestnik, 47 let; Antonija Kranjčeva, služkinja, 50 let; Elizabeta Doklova, hči delavke, 6 mesecev; Ivan Gris, upok. železniški sprevodnik, 45 let; Uršula Stoparjeva, zasebnica, 86 let; Jože Vrabl, vinski trgovec, 74 let; Anton Blatnik, sprevodnik, 38 let; Alojzija Gumzejeva, zasebnica, 54 let; Ana Belčeva, zasebnica, 90 let; Helena Jurgečeva, delavka, 52 let; Roza Groskova, viničarka, 50 let; Miha Čure, delavec, 28 let; Marija Poličeva, dninarica, 43 let; Ivan Jerič, posestnik, 46 let; Ana Pehajnova, občinska uboga, 82 let; Terezija Divjakova, služkinja, 28 let; France Amperger, delavec, 26 let; Jakob Stiplovšek, občinski revež, 77 let; France Kranjc, dninar, 47 let; Alojzij Kolar, viničarjev sin, 2 leti; Jože Kraner, delavec, 65 let; Aleksander Konrad, delavec, 32 let; Roza Juhartova, delavka, 38 let; Miha Vijačko, posestnikov sin, 2 leti; Albert Kvas, soboslikar, 49 let in Ivan Bezjak, viničar, star 45 let. N. v m. p.!

Za pomožno akcijo za siromašne sloje mesta Maribora so darovali: razne stranke I. okraja 155 Din; razne stranke II. okraja 579 Din; poveljstvo policijske straže 232.50 Din; pošta Maribor II 100 Din; železniška kurilnica 126.75 Din; glavna carinarnica Maribor 270 Din; razne stranke III. okraja 105 Din; delavci mestne plinarne 189.50 Din; delavnica drž. železnice 1615 Din; razne stranke IV. okraja 160 Din; tvrdka »Karo« Roglič 200 Din; Grajski in Union kino 20% od filma »Triglavske strmine« Din 3304; keglaski klub »Utorak«, polk. B. Putnikovič 300 Din; Mirko Leban, ravnatelj Kmetijskega hranilnega in posojilnega doma 100 Din; tvrdka Dukič in drug 906.60 Din; baronica Ida Seenus 200 Din; Mariborska tiskarna 948 Din; mestni uslužbenci za marc 4944 Din; Jožef Plemelj, hišni posestnik, 100 Din; Franc Pergler, kolar, 85 kg koruznega zdroba; Julij Crippa, trgovec, 15 kg volne in 50 kom. suhih klobas; Ivan Supančič, trgovec, blago, in Stanko Vidovič, krojač, razna oblačila. Vodstvo pomožne akcije se vsem iskreno zahvaljuje!

Za Borzo dela »Zveze mladih intelektualcev« so darovali: Mestno načelstvo v Mariboru 1000 Din, Učiteljsko društvo za mesto Maribor 500 Din in Protituberkulozna liga v Mariboru 400 Din. Iskrena hvala! Tem potom se obračamo na p. n. javnost, da po možnosti podpre naše delo, da homo mogli pomagati najbednejšim.

Jugoslavija kot zemljepisna edinica — je naslov predavanju, ki bo v okviru idejnega mladinskega tečaja ZKD, drevi ob 20. uri v dvorani Ljudske univerze. Predaval bo prof. g. Franjo Baš. — Mladina mariborskih srednjih šol vabljen.

O zadrugištvu kot gospodarski obliki bodočnosti bo predaval v okviru idejnega mladinskega tečaja ZKD, ki bo v nedeljo 19. marca ob 9.30 uri dopoldne v dvorani Ljudske univerze inšpektor Priviligirane agrarne banke gosp. Miloš Štibler.

Prebojni indigo, karbon papir v la kovosti, traki za stroj: Zlata Brišnik, Slovenska ul. 11.

V SOBOTO
18. MARCA
OB 20. URI

AKADEMIJA SOKOLA I. V KADETNICI

Ljudska univerza v Mariboru. Opozarjamo na spominsko proslavo 50letnice smrti glasbenega genija Richarda Wagnerja, velikega revolucionarja v moderni operi, ki bo v petek, 17. t. m. ob 20.15. Njegovo osebnost in umetniško poslanstvo bo očrtal glasbeni pisatelj in priznani raziskovalec Wagnerjevih opernih del g. dr. Otto Hödel. Glavne točke njegovega predavanja so: Wagner kot človek in umetnik, glasbena odrska dela, razmerje med tekstem in glasbo, njegove reformatične ideje, glasbena drama; Beyreuth; Wagnerjevi nasledniki, njegov vpliv na sedanost, bodočnost. — Da se večer dvigne v umetniško višino, bo zapela operna in koncertna pevka gđ. Grete Bergerh u s njegove divne ljubavne pesmi, ki jih je komponiral svoji oboževanki Matildi Wesendonkovi v Curihu. Na glasovirju jo spremlja g. prof. Hermann Frisch iz Maribora. Prodaja vstopnic se je pričela pri ge. Brišnikovi in g. Höferju. V ponedeljek, 20. t. m. predava g. univer. prof. arh. Vurnik iz Ljubljane o sodobni arhitekturi in o gradnji mest.

Slovenci v Beogradu je naslov novi knjigi, ki jo je izdal pred kratkim v lastni založbi naš rojak in publicist B. Žvan. Knjiga, ki je lepo opremljena, nam podaja zanimivo socialno-kulturno sliko iz življenja naših rojakov v prestolnici. V objektivnih in sistematično razdeljenih poglavjih je pisatelj nanizal celo vrsto prizadevanj posameznih stanov, v katerih so zastopani Slovenci v Beogradu in naveda obenem tudi kulturna stremeljenja slovenske kolonije v Beogradu. Knjiga je vzbudila veliko zanimanje in jo toplo priporočamo vsem, ki se zanimajo za življenje naših v prestolnici.

Prošnja. Prejeli smo: Pot proti Kamnici je poleg Tomšičevega drevoreda naše najlepše sprehajališče. Ker pa po cele dneve na to stran ni nobene straže, se mestni in podeželski kolesarji prav malo brigajo za vozne prepovedi in čisto brezskrbno nadlegujejo sprehajalce na promenadi. Zato prosimo, da načelstvo mestne policije ob jutranjih in popoldanskih urah tudi sem dirigira kakega stražnika, da napravi konec temu divjaštvu.

Pomlad se bliža. Preteklo nedeljo je znani mariborski preparator g. Josip Ziringer ujel na nekem posestvu v Bresterici dva gada, ki sta se grela na toplem solncu. Živa je razstavil v svojem izložbenem oknu v Stolni ulici, kjer vzbujata precejšnjo pozornost.

Nalezljive bolezni v preteklem letu. V preteklem letu je obbolelo na področju dravske banovine za nalezljivimi boleznimi 35, za škrlatinko 32, za šenom 28, za krčevito odreenelostjo 28, za otroško vročico 22, za ošpicami 12, za dušljivim kašljem 5, za otrpenjem tilnika 4, za vraničnim prisadom pa 3 osebe.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi je kazal toplomer 2.8 stopinj nad ničlo, minimalna temperatura je znašala 2.2 stopinj nad ničlo; barometer je kazal pri 13.3 stopinjah 742.3, reduciran na ničlo 740.7; relativna vlaga 79; vreme je tiho in jasno.

Avtogeno varenje — filmsko predavanje. Kakor smo že poročali, je v Mariboru od 6. t. m. avtogeni varilni tečaj, ki je izredno dobro obiskan. Tečaj se zaključil v petek 17. tm. V zvezi z zaključkom priredi tuk. poslovalnica zborničnega obrtnopospeševalnega zavoda v soboto zvečer ob 17.30 uri filmsko predavanje v kinu Apolo. Predava vodja tečaja g. inž. Leon Knez, ki je prvovrsten strokovnjak in bo v zanimivi obliki, kakor pač to on najbolje zna, pred nami razgrnil zgodovino nastanka in razvoja avtogenega varenja in njega ogromen pomen za pospešitev rokodelske in industrijske produkcije. Pristop k predavanju je brezplačen. Vabljeni so poleg tečajnikov predvsem kovinarji, katere bo silm najbolj zanimal.

Izpitna predavanja v Ptuj. Na večstransko zahtevo priredi mariborska poslovalnica zborničnega obrtnopospeševalnega zavoda v Ptuj takozvana izpitna predavanja, ki so predvsem določena za bodoče mojstrske izpitne kandidate, bodo pa tudi dobrodošla samostojnim obrtnikom. Predavanja se začnejo prihodnji ponedeljek 20. t. m. točno ob 19. zvečer in trajajo vsak dan po 2. uri približno 12 večerov. Kakor slišimo, je za ta predavanja v Ptuj veliko zanimanje, posebno ker so brezplačna. Interesenti se naj javijo pri svojih pristojnih ptujskih obrtnih združenjih, bodo pa sprejeti le v takem številu, kolikor dopušča prostor.

Riziko dela. V delavnicah državnih železnic se je na kurilniškem oddelku ponesrečil včeraj popoldne 40-letni ključavničar France Zelenko. Ko je pregledoval stroj, je padel precej globoko s stroja in se hudo poškodoval na glavi. Poklicani reševalci so ga spravili v tukajšnje bolnišnico. Tam se zdravi tudi 42-letni strojnik Alojzij Glavniner, ki mu je eksplodirala v rokah karbitna svetilka. Dobil je hude opekline na rokah in nogah.

Grajski kino začne v sredo predvajati zvočni velefilm »ATLANTIDA«. Velika reklama prihaja o tem filmu, mnogo se je pisalo in pripovedovalo; ta film pa prekaša vsa pričakovanja, publika povsod, kjer se predvaja, navdušeno zapušča bioskope, kajti toliko lepote se le redkokdaj vidi v filmu, Brigita Helm je božanstvena krasotica, ki igra ulogo gospodarice Atlantide dostojanstveno, nedosegljivo. Gustav Diesl, njen partner, je v tej ulogi junak, ki se bori proti Atlantidi, proti ljubezni do Atlantide. Sam film je prirejen po romanu Piera Benoita, samo da se postavlja teza, da pogreznjen otok ni pogreznjen v morju, temveč zasut pod peskom nekje v Sahari. Ta film se predvaja momentano v Parizu z ogromnim uspehom.

Kino Union. Na vsestransko željo obiskovalcev iz okolice se podaljša predvajanje filma »Paprika« nepreklicno do vključno četrtka. Od petka dalje Ufina filmska opereta »Jaz podnevi, Ti ponoči« z ljubljenci publike Wilhem Fritschem in Kätke v Nagy.

Drobne policijske vesti. Včeraj popoldne in preteklo noč je policija aretirala 5 oseb. V policijske zapore je romal neki France R., katerega je ustavil na cesti stražnik, ker se mu je zdelo kolo na katerem se je peljal, zelo sumljivo. Nadaljnja preiskava je dognala, da je France kolo nekje ukradel. Tam so prespali noč tudi neki France Žižek radi utaje perila, neka Pepca Ž., ker je prodajala vino brez dovoljenja, neka Lizika Z., ki se je vlačila s pijanimi moškimi in neka Ivanka Mihaličeva radi prepovedanega beračenja. Policiji pa je bil prijavljen neki France C. radi ogrožanja telesne varnosti in neki France B., ker je pijan razsajal in se grdo obnašal na ulici.

Sejem za živino. Na sejem 14. t. m. je bilo prignanih 499 glav živine, in sicer 17 konj, 7 bikov, 144 volov, 307 krav in 10 telet. Kupčija na sejmu je bila srednja in je bilo prodanih 297 glav živine. Cene so bile sledeče: debeli voli 3.25—4, pol debeli 2—2.75, voli za rejo 2.25—3, debele krave 2.50—3.50, plemenske 1.25—2, krave klobasari 1—1.50, molzne 1.50—2.50, breje 1.50—2.50, mlada živina 3—4, teleta 4—5 Din kg žive teže. Mesne cene volovsko meso prve vrste 8—10 Din, druge vrste 6—8, kravje, bikovo in meso od telic 4—6 Din; teletina prve vrste 10—14, druge vrste 6—8; sveža svinjina pa 8—16 Din kg.

Narodno gledališče

REPERTOAR:

Cetrtek, 16. marca ob 20. uri: »Plesni koncert Pie in Pina Mlakar«. Izven. Petek, 17. marca: Zaprti. Sobota, 18. marca ob 20. uri: »Faust«. Red B.

Nedelja, 19. marca ob 20. uri: »Pri belem konjičku«. Znižane cene.

Ponovitev Gounodove nesmrtno opere »Faust«, ki je letos ob sodelovanju treh gostov dosegla zelo lep uspeh, bo v soboto 18. t. m. za red B.

Jožefovo v gledališču. V nedeljo, 19. t. m. ponovijo kot večerno predstavo Ralpa Benatzkega revijsko opereto »Pri belem konjičku«, ki je najbolj zabavna in privlačna letošnja operetna u prizoritev. Veljajo znižane cene.

Pripravlja se zelo uspešna komedija zagrebškega dramatika Petra Komedovića »Se li razumemo?« v režiji Vl. Skrbinska ter burlesna opera »Orfej v podzemlju« v režiji J. Povheta kot gosta.

Doraščujoči mladini nudimo jutraj čašico naravne »Franz Josefove« grenčice, ki dosega zaradi tega, ker čisti kri, želodca in čreva, pri dečkih in deklicah prav znatne uspehe. V otroških klinikah se uporablja »Franz Josefova« voda že pri malih največ težko zagatenih bolnikih. »Franz Josefova« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Tujski promet. V prvi polovici marca je bilo pri policijskem uradu zglašenih 544 tujcev. Od teh je bilo 173 inozemcev, in sicer 47 z Dunaja, 9 iz Gradca in 117 drugih.

Z ročico po glavi. V neki gostilni v Zgornji Bistrici je predsnočnim udaril v prepiru neki delavec 22letnega delavca Franca Štifa z ročico tako hudo po glavi, da je moral Štift iskati pomoči v tukajšnji bolnišnici.

Tri nezgode. Pri skakanju je doletela včeraj popoldne nezgoda 11-letnega šolarja Rudolfa Godca, stanujočega v Fochovi ulici. Fantek je padel tako nesrečno, da si je hudo poškodoval desno nogo pod kolenom. Huiša nezgoda pa se je pripetila 10letnemu šolarju Marianu Amaljetiju iz Einspelerjeve ulice, ki si je pri padcu zlomil desno nogo pod kolenom. Oba ponesrečena dečka so poklicani reševalci prepeljali v mariborsko bolnišnico. V Dobernju pa je padel včeraj popoldne z voza 60-letni zidar France Potokar in si pri padcu zlomil rebra. Tudi Potokar se zdravi v tukajšnji bolnišnici.

Glas srca

Gustav Fröhlich
film nepozabne lepote

Tri prometne nezgode. Ko se je včeraj okrog 13. ure peljala na kolesu po Aleksandrovi cesti dijakinja Tončka Uršičeva in dospela na križišče Frančiškanske ulice, je privozil v tako naglem tempu mimo neki motociklist, da se je ustrašila, izgubila oblast nad kolesom ter zavozila naravnost v motorno kolo. Pri tem je padla s kolesa in se na srečo ni poškodovala. Poškodovano se je samo njeno kolo. Na Ruški cesti pa sta sinoči trčila skupaj kolesarja Florijan K. in Ivan P. Pri trčenju se je Ivan precej ranil na desni roki, si poškodoval kolo in izgubil pri padcu s kolesa 400 Din vredno srebrno žepno uro, Florijan pa si je poškodoval samo kolo. Pri zaslišanju sta valila krivdo drug na drugega. Le srečno naključje je pripomoglo, da se ni zgodila v Košakih včeraj popoldne huiša nezgoda. Okrog 15. ure sta se peljala iz Maribora na vozu proti domu posestnika Alojzij Pučko in France Pirih od Sv. Jakoba v Slov. goricah. Ko sta se v bližini Rižnikove trgovine hotela izogniti nekemu tovrstnemu avtomobilu, ki ju je nameraval prehiteti, je pri tem zavozil avto s tako silo v zadnji del voza, da sta oba voznička padla na tla in se lažje poškodovala. Šofer pa se ni zmeil za ponesrečenca in je naglo odbrzel proti Pesnici. Posestnika sta si zapomnila številko avtomobila in se odpravila z veliko težavo vožnjo proti domu.

Šola in dom

NEKAJ MISLI OB USTANOVITVI MARIBORSKEGA DRUŠTVA.

Po večkratnih pedagoških tednih, po živih in sestankih je nekoliko pozno vzniknilo — iz nujnosti spremenjenih kulturnih, gospodarskih in socialnih potreb — društvo, ki naj v dobi prevrednotenja vseh življenjskih vrednot, započne akcijo za zblizanje šole in doma. V dne, ko so srednje šole prenapolnjene in se bore z nepojmljivimi težavami, ko se osnovne šole že leta in leta gnetejo po nezdravih prostorih (magdalenski!), ko brezobzirna sodobnost tera več stoletnih mladih intelektualcev v nedogledno bodočnost, si domišljamo, da bomo z novim pokretom zadeli uspešnejše cilje.

Govorimo o složnem sodelovanju šole in doma, o strnitvi v enotno zvezo, o plemenitih in vzvišenih smotrih za srečo in bodočnost naše mladine... Ko delamo načrte o delovanju, uspevanju, posvetovanju in posredovanju, nimamo besede za vse ono, iz česar izvira vse sodobno gorje...

Vsiljuje se nam vprašanje, v koliko je toliko zaželjena nezlomljiva vez med šolo in domom v stanu doseči resnično zboljšanje današnjega neugodnega stanja našega šolstva.

Ali bomo mogli z novim pokretom zares zajeti časovni obseg, ki s svojimi udarci preobrazuje svet in čigar duh veje že daleč v našo vas?

V nevarnosti smo, da — kljub vsej dobri volji — gre tudi v novi organizaciji oblikovanje človeške duše mimo valovanja svetovnih dogodkov in da ostane šola — ognjišče mladinske vzgoje — še vedno mrzla, razpadajoča peč.

In vendar vidimo danes bolj kot kdaj, da je vzgojstvo važna funkcija gosposkega, ne samo kulturnega življenja. Če se spreminja gospodarstvo, so samoumevne tudi spremembe v vzgojnih prizadevanjih. Borba za goli obstanek je dan za dnem silnejša in sega že med našo mladino. Nihče ne more danes več trditi, da je vzgoja izolirano početje poklicanih in nepoklicanih vzgojiteljev.

Mogli bi naštetati nešteto nedostatkov,

ki so v zvezi z vzgojo in so kot nujni izrodki gospodarske depresije »šiba božja« trpeke sodobnosti. Naj navedemo samo dejstvo, ki nas v vsej svoji strahoti bije v obraz!

Poklic je veljal nekaj kot nekaj stabilnega, določnega, samostojnega, za individualistične podvige povsem prostega. Višji socialni položaji so bili s šolanjem zasigurni. In danes? Samo od »protekcije in sreče« je odvisno, če bomo vrinili sina ali hčerko v to ali ono redko službo. Šolanje je zadelo ob nepremostljivo zapreko, ki je neizprosni plod gospodarske krize. Poklic je izgubil svojo osnovo in svoj značaj. Morda z njim tudi pota in cilji sodobne vzgoje?

Ta prežalostna dejstva niso samo trenutni pojavi. Utemeljena so v strukturi današnjega gospodarskega življenja, ki se razvija po svojih željah in potrebah, če tudi v — propast.

S tem v zvezi je kriza osebnosti, ki jo oportunistem tlači ob tla. Zastarele miselnosti v teh primerih odpovedujejo. Infekcija je težka in vsaka bolezen grozi, da jo površno pobijamo, ko zdravimo le njene simptome, k a l i boleznj pa puščamo v nemar.

Imamo širom domovine nešteto kulturnih, mladinskih in vzgojnih organizacij. Vsem je žitje in bitje ter bodočnost mladine neizmerno pri srcu. Njihovi pogledi so na žalost usmerjeni le na trenutno stanje, ki se očituje na zunaj. Le malokdo pa vidi celoten kompleks življenjskega valovanja.

Če bo mariborsko roditeljsko društvo »Šola in dom« imelo pri svojem delovanju v vidiku globoke motive sodobnosti, potem bo na pravi poti. Predsednik centralnega društva v Ljubljani g. dr. Lončar vedno in povsod poudarja, da je društvo »Šola in dom« b o j n o društvo, ki se naj postavi na čelo onih, ki propagirajo sodobno vzgojo kljub vsem in proti vsem. Tako društvo ima pravico do obstoja danes, ko je bodočnost mladine — brezupna. Oče.

Prvi nastop »Glasbenega društva poštinskih uslužbencev v Mariboru«

Če zaigra vojaška godba po mestnih ulicah strumno koračnico, nas prevzame čar jedrnatega ritma, mogočnega glasu trobent in blestečih instrumentov. Približno tak občutek smo imeli, ko je preteklo soboto zvečer v dvorani Nabavljalne zadruge na Rotovškem trgu stopila pred nas mlada četa novih godbenikov na pihala in nam zaigrala svojo prvo koračnico. Bili smo na ta nastop prav radovedni, saj vemo, da se včasih osnujejo taka godbena društva, pa jim je uspeh več ali manj negotov. Če smo opazovali ob tej priliki naše poštne uslužbenke-godbenike, kako so jim zarezali obrazi, če smo jih slišali igrati v dokaj čisti intonaciji, ki je mladim društvom posebno nevarna, če smo občudovali njih tehnično izvežbanost, ki je bila

za kratko učno dobo, zlasti pri posameznikih presenetljiva, potem smo dobili vero v življenje te nove mariborske godbe. Opazili pa smo tudi, da se za tem uspehom skrivajo muzikalne in pedagoške zmožnosti kapelnika g. Franca Petroviča, a pa tudi veliko navdušenje novincev, ki jih podžiga veselje do glasbe, pridnost in vztrajnost.

Prvi nastop godbe je bil zvezan s prvim društvenim občnim zborom, ki ga je ob navzočnosti svetnika poštne direkcije g. dr. Lebra, upravnikov glavne in kolodvorske pošte gg. Irgoliča in Klemenčiča, šefa tehnične sekcije g. Bračka, poštnega uradniškega zbora in raznih delegatov otvoril in vodil predsednik društva g. Franjo Babič. Zanimivo je bilo zlasti poročilo kapelnika Petroviča, v katerem je navajal, kako je začel pripravljati popolne godbene analfabete za godbeni poklic. Prav zadovoljiva pa so bila tudi vsa ostala poročila funkcionar-

jev. Ob zaključku poročila je blagajnik apeliral na podporo vse javnosti, ki jo društvo po pravici zasluži. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za predsednika g. Franjo Babič, ki je poleg svoje izredne agilnosti nudil društvu tudi izdatno denarno pomoč; za podpredsednika je bil izvoljen Šerbec, za tajnika Uhl, za blagajnika pa Dasko; za odbornike so bili izvoljeni: Šetinc, Firbas, Lešnik, Kovarčič, Frank, Kobal, Božičev in Volavšek.

Z občnega zbora sta bili poslani pozdravni brzojavki ravnatelju pošte dr. Tavzesu in personalnemu šefu Pičmanu v Ljubljani. Po občnem zboru se je razvila ob zvokih nove godbe prijetna prost zabava, pri kateri so se večkrat oglašili tudi pevci »Poštne roga« pod vodstvom g. Nerata. rv—

Sport

Razpis smuške tekme ISSK Maribora.

Zimskosportni odsek ISSK Maribora priredi v nedeljo 19. marca klubsko smuško tekmo na daljavo 6 km in 12 km, in sicer pri Seniorjevem domu. Pravico starta imajo v konkurenci vsi častniki, podčastniki in dijaki, ki so člani kluba, in sicer tekmujejo novinci na 6 km, že izvežbani pa na 12 km dolgi progi. Prvi trije vsake skupine prejmejo častne in praktične nagrade. Izven konkurence lahko startajo vsi ostali častniki in podčastniki ter ostali verificirani člani MZSP. Start bo ob 9. uri dopoldne pri Seniorjevem domu, cilj istotam. Zrebanje startnih števil bo v soboto 18. t. m. ob 20. uri v Seniorjevem domu. Razglasitev rezultatov bo v nedeljo 19. t. m. ob 13. v Seniorjevem domu. Prijave sprejema Sport-Roglič na Grajskem trgu. Odhod tekmovalcev bo v soboto zjutraj z vlakom ob 5.40 do Ribnice, kjer bo smučarjem na razpolago drezina veleindustrija g. inž. Lenarčiča.

Nogometno tekmovanje za pokal prometnega ministra. Da bi se čim bolj razvijal nogomet med železničarji, je minister za promet g. L. Radivojevič daroval pokal za zmagovalca v tekmah, ki se bodo odigrale med železničarskimi sportnimi klubi naše kraljevine. Klubi se razdele v tri skupine. Prvo skupino tvorijo: 1. Belišče-Osijek; 2. Maribor: Ljubljana; 3. zmagovalci pod 1.: Zagreb; 4. zmagovalci pod 3.: zmagovalci pod 2. V drugo skupino pridejo klubi iz Vojvodine in v tretjo skupino klubi iz Bosne in bivše Srbije. Semifinalne in finalne tekme bodo ob priliki kongresa Združenja jugoslovanskih železničarjev 10. in 11. junija v Zagrebu. Prva tekma v tem tekmovanju bo že prihodnjo nedeljo v Mariboru, in sicer med SK Železničarjem in SK Hermesom iz Ljubljane. Tekma bo ob 15.30 na igrišču ISSK Maribora.

Tretje kolo državnega nogometnega prvenstva se odigra v nedeljo 19. t. m., in sicer se srečajo: v Beogradu: BSK: BASK, v Splitu: Hajduk-Primorje, v Osijeku: Jugoslavija: Slavija in v Zagrebu: Gradjanski-Hašk.

SK Železničar, teniška sekcija. V petek 17. t. m. bo ob 20. uri v restavraciji

Narodnega doma sestanek članov in interesentov teniškega sporta, radi dogovora glede pričetka teniške sezone in razdelitve ur.

Po snubitvi v smrt.

V Subotici je te dni popival tamkajšnji mestni policijski stražnik, 26letni Peter Damjanovič z večjo družbo svojih prijateljev. Ko je bil že močno vinjen, so ga prijatelji ragovorili, da je odšel k nekemu bližnjemu sosedu in zasnužil domačo hčerko, ki jo je tudi dobil. Nato se je vrnil domov, povedal svojemu očetu, kaj je storil, ob 2. po polnoči pa je odšel na dvorišče in se ustrelil. Domneva se, da se je ponoči iztreznil in se zavedel, da je zasnužil deklo, katere ni ljubil in ga je to spoznanje poglavo v smrt.

Redovnice linčale svojega župnika.

V romunskem samostanu Niamestu je bil redovnicam dodeljen za dušno tolažbo župnik Poemasocu, ki pa je pred dnevi poskušal vsiliti krepostni prednik tudi svojo telesno tolažbo. Prednica o tem ni hotela niti slišati, nakar ji je grozil pohotni dučni pastir s silo. Prednica je klicala na pomoč, nakar so prihitele redovnice, ki so odvekle župnika na dvorišče in ga linčale. Ko je prispela v samostan policija, je bil župnik že davno mrtev. Več ubijalk je bilo aretiranih.

Flegmatična zaročenka.

V Moravski Ostravi se je odigrala te dni krvava tragedija. Na neki zabavi je 25letni šofer Suder pokaral svojo izvoljenko, ki se je zabavala z nekim drugim mladeničem in z njim plesala. Toda deklo se ni zmenilo za ostre besede svojega zaročenca ter se mu ob vsaki priliki koketno nasmejala in rekla, če ti ni prav, pa se obesi. Te besede so segle zaljubljenemu šoferju do srca. Naslednjega dne se je oglašil pri njej in zahteval, da mu obljubi, da ne bo nikdar več plesala z drugim. Ona pa se mu je samo nasmejala in ponovila besede, ki jih je izrekla na zabavi. To pa je šoferja tako potrla, da se je še tisti večer ohesil v svojem stanovanju.

Dr. Vlad. Travner:

Karl Marx

Pred 50 leti — dne 14. marca 1883 — je umrl v Londonu mož, ki je dal današnjemu socializmu in komunizmu znanstveno podlago, posvetil delavskemu pokretu tudi v praksi vse svoje moči in vplival tako s spisi in besedo močno na sodobnike, še bolj pa na sedanost, modroslovec in politik Karl Marx. Njegova dela so mnogim milijonom proletarcev vseh narodov in dežel evangelij in kdo vse, kakšen vpliv bodo imele njegove ideje še v bodočih stoletjih? Zato je umestno, da se spomnimo te obletnice tudi mi. Namen sledečih vrstic pa je le, podati splošno sliko življenja in dela tega moža, ker bi zahteval točen opis njegovega zvega nauka in pomena za sedanost posebej obširno razpravo.

Karl Marx se je rodil dne 5. maja 1818 v Trieru (Porenje) kot sin židovskega odvetnika in poznejšega justičnega svetnika Henrika Marxa ali — kakor se je imenovala rodbina prvotno — Marx-Levija. L. 1824. je prestopil oče z ženo in otroci k evan-

je veljal Marx odslej vsaj uradno za protestanta. Ko je dovršil nadarjeni deček doma srednje šole, je študiral v letih 1835—1841 pravo, zgodovino in modroslovje na vseučiliščih v Bonnu, Berlinu in slednjič v Jeni, kjer je promoviral. V tem času se je bavil posebno z nauki nemškega modroslovca G. W. Hegla († 1831), ki tvorijo podlago njegovemu poznejšemu znanstvenemu udejstvovanju. Prvotno je hotel postati vseučilišni profesor v Bonnu. Ker se mu ta želja ni spočila, se je posvetil novinarstvu kot sodruidnik in kmalu nato kot urednik liberalnega lista »Rheinische Zeitung« v Kölnu. V tem času se je seznanil s svojim bodočim glavnim sodruidnikom Friderikom Engelsom. Radi radikalnih političnih nazorov je moral zapustiti Marx že l. 1843. Köln in oditi v prognanstvo v Pariz. Tu je izdajal skupno z Arnoldom Rugejem »Nemško-francoske letopise« in ekstremno socialistični list »Vorwärts«. Te publikacije je nemška vlada na svojem ozemlju takoj prepovedala. V francoski prestolnici se je seznanil Marx z idejami utopističnih (in buržuazjskih) socialistov, predvsem

Saint Simona († 1825) in njegovih učencev (Bazarda, Enfantina i. dr.), Jos. Proudhona († 1865) in Charlesa Fouriera († 1837). L. 1845. je izdal v družbi Fr. Engelsa satirični spis »Sveta rodbina ali kritika kritične kritike proti Brunu Bauerju in tovarišem« in sorodno delo »Nemška ideologija«, kjer napada z vsa silo nemški idealizem in skuša poučiti javnost »o iluzijah spekulativne filozofije«. Zaradi tega ga je izgnala francoska vlada na zahtevo Prusije iz Pariza. Marx se je podal v Bruselj, kjer je izšlo l. 1847. njegovo (francosko) delo »Uboštvo filozofije«, v katerem napada buržuazjski socializem (ali anarhizem) Jos. Proudhona. Tudi je objavil številne bojevitke članke v nemških in francoskih socialističnih glasilih. Medtem je ustanovil s svojimi somišljeniki »Demokratsko zvezo« (Association démocratique) ter stopil v stike s tajno (nemško) komunistično »Zvezo pravičnih« v Londonu (ust. 1836) in po tej z internacionalnimi »Bratskimi demokrati«. Od teh združenj sta dobila Marx in Engels v Londonu koncem novembra l. 1847. nalog, da sestavita skupen program. V začetku

naslednjega leta sta izdala znameniti »Manifest komunistične stranke«, ki je bil kmalu preveden v okoli 50 jezikov. V njem bičata z doslej nezasišano smelostjo obstoječi družabni red in pozivata z navdušenimi besedami vse proletarce k boju zoper kapitalizem in za internacionalno solidarost. Medtem (1847) je objavil Marx — kot plod mnogih predavanj — knjigo »Mezdno delo in kapital«. Ko je izbruhnila meseca februarja 1848 v Franciji revolucija in se naglo širila po osrednjeevropskih deželah, je prevzel Marx vodstvo »Zveze komunistov«, se preselil v Köln, ustanovil in vodil tam revolucionarno glasilo »Neue Rhein. Zeitung« in posegal tudi z živahno osebno agitacijo v politiko. Revolucija pa ni imela v Nemčiji vidnega uspeha. Marx je moral iti znova v prognanstvo, najprej v Pariz in kmalu nato v London, kjer je ostal do svoje smrti. Tu je živel v stalnem stiku s političnimi emigranti in revolucionarji vseh delov sveta. Ob enem se je poglobil v sociološke, modroslovne in zgodovinske študije in se pripravljal tako za svoja poznejša dela. (Konec jutri.)

Rudyard Kipling:

Milijonar in njegov sin

(Iz angleščine prevedel Josip Poljanec.)

»Sedaj si podoben človeku,« je dejal Dan. »Požuri se!«

»Drži se v bližini in pri roki,« je velel Troop, »in ladij ne obiskujta. Ako te kdo vpraša, kaj nameravam storiti, govori resnico, saj nič ne veš.«

Na zadnjem delu ladje je ležal majhen rdeč čoln, ki je nosil ime Hattie S. Dan je potegnil konopec, spustil čoln v vodo in nalahno skočil vanj, Harvey pa je okorno zlezel za njim.

»Tako se ne gre v čoln,« je dejal Dan. »Ako bi morje količkaj gnalo valove, bi mahoma padel v morje. Naučiti se moraš, kako se gre vanj.«

Dan je uredil zatiče za vesla, sedel na sprednjem klop in opazoval Harveyja pri delu. Fant je že večkrat veslal na ženski način po ameriških jezerih, vendar je velika razlika med cvilečimi zatiči pa dobro uravnovešenimi roglji, med malimi čolniki z lahkiimi vesli pa deblovitimi osem čevlji dolgimi pomorskimi vesli. Ustavljala so se v rahlem morskem toku in Harvey je godrnjal.

»Na kratko! Veslaj na kratko!« je dejal Dan. »Če boš tako krčevito obračal veslo pri količkaj nemirnem morju, prverneš čoln. Ali ni imeniten? Pa moj je.«

Mali čolnik je bil brezmadežno čist. Ob rilcu je ležalo majhno sidro, dva vrča vode in kakih sedemdeset sežnjev dolga rjava, drobna vrv. Tik pod Harveyjevo desnico je počival v dogah rog iz kositra, poleg tega čuden tolkač, kratak kavelj za ribe in še krajša lesena palica. Več vrvic s prav težkimi svinci in dvojnimi trnki za trske, vse lično zvito na štirioglatih vretenih, je bilo vtaknjenih na svojih mestih ob strani čolna.

»Kje pa so jadra in jambori?« je vprašal Harvey, ki so ga jele roke skeleti.

Dan se je zahetel. »Z ribiškimi čolni ne jadramo, veslamo, vendar ni treba z močjo veslati. Ali ne bi ti rad imel tak čoln?«

»Veš, mislim, da bi mi oče dal enega ali dva, ako bi ga prosil,« je odvrnil Harvey. Dotlej je imel preveč posla, da bi se bil zmisli na svoje domače ljudi.

»Pač res. Pozabil sem, da je tvoj oče milijonar. Ampak sedaj ne delaš kot milijonar. Veš, tak čoln in ladja pa vsa oprema — Dan je govoril, kakor da bi njihova ladja bila kitolovka — »strašno veliko stane. Misliš, da bi ti tvoj tatej dal enega za — zabavo?«

»Ej, prav gotovo! Čoln je menda skoraj edina reč, za katero ga še nisem prijel.«

»Ti pa moraš svoje domače precej veljati. Nikar ne smukaj tako, Harvey. Na kratko je prav, kajti nobeno morje ni nikdar popolnoma mirno in dviganje morja —«

Tresk! Notranji del vesla je butnil Harveyja pod brado in ga treščil nazaj.

»Pravkar sem te hotel opozoriti. Tudi jaz sem se moral učiti, ampak nisem imel več kot osem let, ko sem dobil svoje šolanje.«

Harvey se je zopet pobral na svoj sedež, čeljust ga je bolela in čelo se mu je pomračilo.

»Ni dobro, če se človek razjezi zaradi takih reči,« pravi tatej. »Naša lastna krivda je,« pravi, »ako ne znamo ravnanj z njimi. Dajva tukajle poizkusit. Manuel nama pove, koliko je morje globoko.«

Portugalec se je celo miljo daleč zibal v svojem čolnu, ko pa je Dan vzdignil veslo pokoncu, je trikrat zamahnil z levico.

»Trideset sežnjev,« je dejal Dan in natakil slano vodo na trnek. »V vodo s svaki. Natakaj vabo kakor jo jaz, Harvey, pa ne zamotaj vretena.«

Danova vrvica je bila že zdavnaj v vodi, preden je Harvey doznal skrivnost, kako se nataka vaba in vrže svinec v morje. Čoln je lahno plaval s tokom naprej. Sidra ni kazalo vreči, dokler ni sta ugotovila, da imata za lov ugodno mesto.

»Evo ga!« je zavpil Dan in pršna ploha se je vsula po Harveyjevih plečih, ko je velika trska opletala in butala ob čolnu. »Butico, Harvey, butico! Pod tvojo roko je! Hitro!«

Očividno »butica« ni mogel biti rog, in tako je Harvey vzel tolkač in ga podal Danu, ki je po vseh pravih omamil ribo, preden jo je potegnil v čoln, in ji izdrl trnek s pomočjo kratke lesene palice, ki ji je rekel palica za gobec. Tedajci je Harvey začutil potegljaj na svoji vrvi in je vneto začel vleči.

»Ej, poglej no, to so pa rdeče jagode!« je zaklical.

Trnek se mu je bil zadril v šop rdečih jagod, ki so bile na eni strani rdeče, na drugi bele — dodobra podobne pravim rdečim jagodam, samo da niso imele listov in je steblo bilo cevasto in glenasto.

»Ne dotakni se jih! Vrži jih proč! Nikar —«

Svarilo je prišlo prepozno. Harvey jih je snel s trneka in jih občudoval.

»As!« je zakričal, ko ga je zaskelilo po prstih, kakor da bi pograbil šop kopriv.

»Sedaj veš, kaj je jagodnjato morskodno. Z golimi rokami ne prijemaj ničesar razen rib, pravi tatej. Odrgraj jih ob stranici čolna pa natakni novo vabo, Harvey.«

Harvey se je nasmehnil ob misli na svojih deset dolarjev in pol na mesec in

je ugrbaj, kaj bi porokla mati, če bi ga videla, kako je sredi oceana visel čez rob ribiškega čolna. Vselej jo je bil obšel smrten strah, kadar je šel veslat na jezero in, da povemo še to, Harvey se je dobro spominjal, kako se je posmehoval njenemu strahu. Zdaici mu je vrvica bliskovito zdrknila skozi roke, da ga je zaskelilo celo skozi volnene rokavice, s katerimi si jih je zavaroval.

»Ta je pa velikan. Pusti ga, naj vleče, in spuščaj mu vrvi kolikor jo hoče!« je zaklical Dan. »Pomagam ti.«

»Nak, ne boš,« ga je zavrnil Harvey, ko se je obesil na vrv. »Moja prva riba je. Ali — ali je kit?«

»Velika kambala mogoče,« Dan je napeto gledal v vodo poleg čolna in vihtel veliko »butico«, ki jo je pripravil za vse slučaje. V zeleni globini je migljalo in plahutalo nekaj belega in oblega. »Stavim svojo plačo in delež po vaju, da ima več kot sto funtov. Ali te je še vedno volja, da bi ga sam spravil v čoln?«

Harveyjevi členki so bili odrti in kn mu je tekla ob njih, kjer je butnil ob čolno stranico. Obraz mu je bil rdeč in moder od vznemirjenja in naporov, pot mu je tekla po obrazu, in napol oslepel je bil od neprestanega gledanja v krožeče, solnčne valčke krog hitro se gibajoče vrvce. Dečka sta bila davno prej utrjena kakor kambala, ki se je za naslednjih dvajset minut polastila njiju in čolna. Pa naposled se jima je vendarle posrečilo, da sta s kaveljem zajela veliko ploščato ribo in jo potegnil v čoln.

»Začetnikova sreča!« je dejal Dan in si brisal čelo. »Dobrih sto funtov tehta!«

Neizrečljivo ponosen je Harvey gledal ogromno, sivo pikasto ribo. Mnogokrat je že videl na kopnem kambalo, ležečo v prodajalni rib na mramornati plošči, toda nikdar mu ni prišlo na misel, da bi vprašal, kako so prišle na trg. Sedaj je vedel, ampak po vsem životu ga je bolelo od naporov.

(Se bo nadaljevalo.)

Ječa grofa Monte Christa

Fantastična pravljica o grofu Monte Christu, ki jo je spisal Aleksander Dumas, bo imela vedno vnete čitatelje med mladino, zakaj ona išče in požira romane, ki razburjajo, navdušujejo. Toda malokdo izmed tistih, ki so ta čudni roman čitali, ve, da znamenitega otoka Monte Christa ni ustvarila Dumasova bujna domišljija, ampak da je to otok blizu Korzike.

Marsikdo izmed tistih, ki so med vojno živeli kakor begunci na Korziki, je imel priliko, da si ogleda tudi ta znameniti otok.

Če na južni obali Korzike sedete v čoln ali ladijo in odplujete naravnost, ni

mate več ko pideset kilometrov, pa ste na otoku, ki pripada žil italijanski provinci Livorno. Že oddaleč zagledate temnosivo zidovje stare trdnjave Chateau d'If, v kateri je čemelo več velikih mož Napoleonove Francije. Zdi se vam, kakor da oddaleč vidite vojaka, kako stopa po zidovih nevarne trdnjave. V spomin vam silijo imera, ki jih poznate iz zgodovine francoske revolucije in iz romanov, ki jih je mimo drugih mojstrsko napisal tudi Dumas oče.

Ali bolj ko se bližate otoku samemu, vidite, da je to zidovje in ta otok samo težak in temen spomin. Pust je otok Monte Christa, pusta tudi trdnjava Chateau d'If, ki leži v nekem samotnem kotu otoka. Veliko francoskih imen še danes ni izbrisanih, ampak spominjajo še

vedno na tiste burne čase francoske zgodovine. V celicah ob verigah, prikovanih za mrzle stene, je pričakovalo rešitve in smrti mnogo francoskih velikanov. Še danes lahko čitate nad vrati table z imeni markiza Mirabeaua, vojvode Ludovika Filipa Orleanskega in generala Kleberja. V teh ječah je ginil tudi znameniti mož z železno krinko, ki je čuval svojo skrivnost ves čas, kar je bil v pregnanstvu, pa jo je vzel tudi s seboj v grob.

V tej temnici je bil, kakor pripoveduje Dumas v svojem romanu, zaprt tudi Edmond Dante, zadnji grof iz rodu Monte Christov. Mračne stopnice drže doli v klet, in kadar pogledate v te tajinstvene prostore, oživi zopet pred vami vsa avanturistična zgodovina. Tukaj je ži-

votaril, kakor posnemamo iz zgodovine, Edmond Dante po zaslugi svojih tekmecev, ki so mu hoteli iztrgati ljubinko. On je torej, dasi po nedolžnem, preživel tukaj štirinajst težkih let v pregnanstvu, v večnem mraku in vlagi. Z njim so ravnali na kar se da sirov način tu v Chateauju d'Ifu. V sosedni celici je moralno umiral opat Faria, ki ga je marseilleski guverner iz mržnje obsodil na dosmrtno pregnanstvo. Dolgo vrsto let se je mučil in si kopal izhod, skozi katerega je mislil, da pride na svobodo. Ker se pa ni mogel pravilno orientirati, je prišel samo do celice Edmonda Danteja, kjer je ves obupan in razočaran izdihnil dušo v njegovem naročju, potem ko mu je še prej zaupal, kje so skrite velike dragocenosti.

Mali oglasi

Razno

DOBER IN POCENI KROJAČ se priporoča za delo. Taborška ul. 1. Ules. 875

MARTIN SAFRAN, sobo-, črkoslikar, pleskar in ličar, Maribor, Slovenska ul. 16, prevzema vsa v to stroko spadajoča dela ter jih izvršuje dobro in poceni. 884

Prodaj

SOHE IN LETVE prodaja po nizki ceni Obrat, Loška ulica 15. Tel. 2094. 897

Stanovanje

STANOVANJE, solčno, dve sobi in kuhinja, v centru mesta, oddam mirni stranki, kakor tudi stanovanje v vili. Pisarna Rapid, Gosposka ul. 28. 908

SOBO IN KUHINJO oddam takoj. Zagata 3, pri Tržaški cesti. 902

STANOVANJE, sobo in kuhinjo, išče mirna stranka brez otrok v sredini mesta ali proti Krčevini, Naslov v upravi »Večernika«. 901

Sobo išče

PRAZNO SOBO iščem s 1. majem. Naslov pustiti v upravi »Večernika«. 909

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO, z električno lučjo, oddam s 1. aprilom. Loška ulica 5. vrata 10. 906

OPREMLJENO SOBO oddam s 1. aprilom. Tattenbachova ulica 20. I. desno. 910

OPREMLJENO SOBO,

solčno, za eno ali dve osebi, v I. nadstropju, s posebnim vodom oddam takoj ali s 1. aprilom. Stritarjeva ulica 17.

Službo dobi

PRODAJALKO zmožno slovensčine in nemščine sprejemem. Pismene ponudbe pod »Zmožna« na upravo Večernika. 905

Službo išče

GOSPODIČNA z dolgoletno odvetniško in notarsko pisarniško prakso, išče nameščenja. Sprejme tudi mesto blagajničarke. Pismene ponudbe na upravo »Večernika« pod »Zanesljiva«. 910

GOSPOD.

27 let star, slikar po poklicu, išče vsled pomanjkanja slikarskega dela mesto inkasanta, bančnega sluga ali katerokoli nameščenja. Naslov v upravi »Večernika«. 911

GOSPODIČNA,

izurjena v vseh pisarniških poslih, večja slovenskega, nemškega in srbohrvaškega jezika — v jeziku in pisavi — išče zaposlitve. Ponudbe na upravo Večernika pod šifro »Takojšnji nastop«. 908

Posojilo

DIN 500.— DO 1000.— posojila iščem proti obrestim in vknjižbo na nezadolženo posestvo. Naslov pove uprava Večernika. 904

Oblastveno dovoljena

razprodaja

od 3. marca 1933 dalje.

Radi opustitve trgovine se bo prodajalo blago po globoko znižanih cenah. Ne opustite radi tega prilike za nabavo najcenejšega blaga v moji bogato sortirani zalogi

Prodajalo se bo kamgarn za gospode angleškega in češkega izvora, lepi deseni za športne obleke, blago za tlenhcoate, blago za damske obleke vseh vrst: crepe de chine, crepe satin, crepe faille, vzorčasta svila, bombažno in končeno sukno za don ače obleke, različna konfekcija za gospode, približno 200 vrst krzna, frenge, zephire, popeline za perilo in drugi različni predmeti.

Kot plačilo se bodo sprejemale tudi hranilne knjižice. Dosedanjim odjemalcem se bo izplačilo izjemoma dovolilo v obrokih.

Popust 20-50%
L. Ornik, Maribor
trgovca
Koroška cesta št. 9

VELEZANIMIVI ROMAN

PROKLETSTVO LJUBEZNI

DOBITE TUDI V UPRAVI »JUTRA IN VEČERNIKA«
MARIBOR, GOSPOSKA UL. 11
CENA ZA OBA DELA 35 DIN